

Etelä-Karjalan Kärki

**VUOSIRAPORTTI-
TOIMINTAKERTOMUS
2019**

Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry:n Virtauksia ja Valintoja 2014-2020 –kehittämisstrategia

1. Strategian toteuttaminen vuonna 2019

Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Strategian toteutumisen kannalta kolme keskeisintä tavoitetta ja niiden toteumatilanne 31.12.2019

Yhteistyö - Tavoitetaso: 75 % kaikista hallituksen käsittelemistä hankkeista on sellaisia, joissa tehdään yhteistyötä vähintään yhden uuden yhteistyökumppanin kanssa. Yhteistyön lisääntyminen parantaa yhdistysten ja yritysten toimintaedellytyksiä ja hyvien käytäntöjen siirtymistä.

* 56 %

Yrityshankkeet - Tavoitteena on, että alueelle syntyy uutta yritystoimintaa ja että olemassa olevat yritykset kehittävät toimintaansa. Tavoitetaso 2020: Hallitus on käsitellyt 49 yrityshanketta ts. seitsemän (7) yrityshanketta per vuosi.

* 183 %

Alueellinen kattavuus - Alueellisessa kattavuudessa huomiota kiinnitetään siihen, miten hankkeille myönnetyt tukieurot kohdentuvat alueellisesti. Tavoitteena on, että vuonna 2020 kaikkien toimialueen kuntien suhdeluku on yli 80.

* Parikkala 146 * Rautjärvi 106 * Ruokolahti 95 * Imatra 76

Analyysiä toteumatilanteesta

Yhdistyksen hallitus on käsitellyt vuosina 2014-2019 yhteensä 88 hanketta, joista 31.12.2019 mennessä 60 hanketta on saanut myönteisen rahoituspäätöksen ELY-keskuksesta. Leader-rahoitusta on sidottu hankkeisiin hallituksen lausunnoilla yhteensä 1 898 275 euroa (tuki keskimäärin 27 900 euroa / hanke). 2014-2019 myöntövaltuutta oli 31.12.2019 käytettävissä 931 437 euroa. Kärki-LEADER ei hakenut lisäkehystä syksyn 2017 eikä syksyn 2019 haussa, mutta haki ja sai lisäystä toimintarahaan. Rahoitusta on siis edelleen runsaasti käytettävissä, mutta myös hakijat ovat nyt aktivoituneet ja kyselyjä hankerahoituksesta tulee lähes päivittäin.

Johtoryhmä tarkasteli johdon katselmuksessa toteumatilannetta viimeksi 3.3.2020. Totesimme, että ohjelmakausitasolla strategian rahoitus jakautuu sidontatilanteen perusteella seuraavasti: kuntaraha 18,77 % (tavoite 20%) ja yksityinen rahoitus 37,44 % (tavoite 35 %). Talkootyötä on kertynyt reilusti vähemmän kuin oli etukäteen arvioitu ja se kuvastaa hyvin viime vuosina toimialueella vallinnutta hankeaktiivisuutta.

Strategian painopistealueista ”Ympäristö” on edistynyt hitaimmin ja siihen onkin tarkoitus kohdistaa aktivointitoimia vuonna 2020. Muilta osin strategian toteutus etenee hyvin.

Kehittämisstrategian kannalta kolmesta tärkeimmästä tavoitteesta ”Yhteistyö” on jäänyt tavoitteesta. Totesimme johtoryhmässä, että aidon yhteistyön tekeminen on yhä monien epämuukavuusalueella, mutta siitä on vaan sitkeästi keskusteltava hankehakijoiden kanssa. Alueellinen kattavuus -suhdeluku näyttää, että imatralaisten aktivointia on tehostettava.

Prosessikohtaisten tavoitteiden toteumatilanne kertoo mm. seuraavaa: **Hallintoprosessi:** kaikki ok. **Hankeprosessi:** Palautekysely hakijoille on vielä tekemättä. Pieni osa hakemuksista tulee vielä paperisina (tavoite 0 %). Rahoitushakemus viipty L-toimistolla tavoitetta kauemmin (tavoite 7 pv hallituksen käsittelystä). **Viestintäprosessi:** Palautekysely on vielä tekemättä. Leaderin tuntee 37% haastatelluista (tavoite 45%). Uusia hankehakijoita on tavoitetta vähemmän (tavoite 16 uutta hakijaa / vuosi).

1.1. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Yhteenveto rahoitetuista hankkeista ja toiminnasta strategian painopisteittäin

Ihmiset ja asuminen. *Päätavoite: ympäristö on viihtyisä ja virikkeellinen*

Muut tavoitteet: alueella asuvien ja alueelle muuttavien ihmisten kiinnostus ja kiintymys kotiseutuun vahvistuu, seutukunnan erityispiirteet, tarinat ja kiinnostavat kohteet saadaan paremmin esiin, tarpeelliset lähipalvelut ovat helposti saatavilla

Toiminta: Ei hakemuksia v. 2019.

Ympäristö. *Päätavoite: alueelle saadaan energiaomavarainen kylä*

Muut tavoitteet, ympäristön tila paranee, asukkaiden ympäristövastuullisuus lisääntyy

Toiminta: Vuoden aikana hallitus puolsi kolmea ”Ympäristö” -painopistealueen hanketta, joista kahta toteutetaan alueiden välisinä.

”Rhy:n hirvirata” -hankkeessa riistanhoitoyhdistyksen hirviradalle rakennettiin pohjavesien suojausrakenteet sekä melunvaimennusrakenteet.

Ympäristö – alueiden väliset toimet

”Saimaa-Visa” -hankkeessa kehitetään Etelä-Karjalan neljäsluokkalaisille tarkoitettu Saimaa-visa. Visaan sisältyy kalapäiviä, luonto-oppitunteja sekä luontotietokilpailu ja se toteutetaan yhteistyössä useiden eri tahojen kanssa. Tarkoituksena on edistää lasten ja perheiden kalastusharrastusta sekä luonnontuntemusta. Saimaa-visa liittyy kiinteästi Luonto- ja Tiedekeskus Saimaariumin ympäristökasvatustoimintaan. Visaa voidaan myös jatkojalostaa laajempaan kansalliseen käyttöön edistämään ympäristö- ja tiedekasvatusta sekä Saimaa-brändiä.

”ILMASTOkoti Karjalan kylillä” -hankkeessa Etelä- ja Pohjois-Karjalan Martat kouluttavat maaseudun vapaaehtoisia viemään ilmastokestäviä toimintatapoja koulujen kautta kotien arkeen. Koulutuksen jälkeen vapaaehtoistoimijat voivat soveltaa uusia oppeja ja taitoja oman asuinalueensa kouluissa sekä Venäjän Karjalassa toimivien yhteistyökumppaneiden kanssa esimerkiksi kouluissa.

Yhteisöt. *Päätavoite: järjestö rakenne uudistuu ja lähidemokratia vahvistuu*

Muut tavoitteet: yhdistysten toimintaedellytykset paranevat, otamme oppia toisten alueiden hyvistä toimintamalleista ja oivalluksista, alueen syntyy asukastoimikuntia sekä kansalaisjärjestöjen yhteenliittymä, jossa muodostetaan maaseudun asukkaiden ääni.

Toiminta: Vuoden aikana hallitus antoi puoltolausunnon kolmelle ”Yhteisöt” -painopistealueen hankkeelle ja haki kahta yhteisöt-painopistealuetta toteuttavaa teemahanketta. Yksi puoltolausunnon saaneista hankkeista hylättiin ELY-keskuksessa.

”Saniteettitilat Intsilän kylätalolle” -hankkeessa lisätään Kylätalo-alueen käyttömukavuutta ja jatketaan käyttöaikaa rakentamalla kylätalona toimivaan entiseen koulurakennukseen wc, suihku ja niiden tarvitsema jätevesijärjestelmä.

”Tarkkolan koulu” - Hankkeessa uudistetaan päärakennuksen lämmitysjärjestelmä, uusitaan kiinteistön ulko-ovet, kunnostetaan ulkoverhous tarvittavilta osin ja kunnostetaan sisäpuolen seinäpinnat, lattiat ja saniteettitilat. Paikoitusalue ja pihasauna kunnostetaan ja rakennetaan saunan yhteyteen patio ja grillipaikka sekä jätekatos ja puuvarasto. Lisäksi rakennetaan kulkuyhteys kiinteistöön kuuluvalta urheilukentältä/jääkaukalolta kylätalon pihalle.

Teemahankkeessa ”Toimintatonnit” rahoitetaan pieniä harrastusmahdollisuuksia monipuolisia investointihankkeita ja ”Yhdistys työllistää” -teemahankkeessa kannustetaan yhdistyksiä työllistämistöimiin.

Yritykset. *Päätavoite: alueelle syntyy uusia yritysverkostoja - yhteistyön eri muodot parantavat yritysten kannattavuutta ja lisäävät yrittäjien työhyvinvointia*

Muut tavoitteet: alueelle syntyy uutta yritystoimintaa, olemassa olevat yritykset kehittävät toimintaansa, paikallisten yritysten palvelutarjontaa saadaan paremmin esille

Toiminta: Vuoden aikana hallitus puolsi viittä ”Yritykset” -painopistealueen hanketta ja hylkäsi yhden.

”Hallin rakentaminen ja CNC-polttokoneen hankinta” -hankkeessa toimiva konepaja rakensi pihakatoksen hiekkapuhallustilaksi ja materiaalivarastoksi ja hankki CNC-polttokoneen oheislaitteineen. Uusi yritys ”Jalkaterapia Kinetik” hankki yritystoiminnassa tarvittavia koneita, laitteita ja välineitä ja ”Wakeboard kaapelirata” -hankkeessa rakennetaan nimensä mukainen vesiurheiluun liittyvä harrastuspaikka Imatralla.

Ohjelmakauden ensimmäinen perustamistuki myönnettiin ”ÄlyHot”-hankkeelle, jossa kehitetään ÄlyHot-järjestelmä, mini- ja pienhotellitoimijoille sekä mökkivuokrausyrityksille suunnattu hotelliprosessien automatisointijärjestelmä. Lisäksi toteutetaan järjestelmän showroom sekä suunnitellaan ja toteutetaan järjestelmän myyntiin ja markkinointiin liittyviä toimenpiteitä.

”Elinkeinokoulutus vapaan sivistystyön osaksi” -hankkeessa kansalaisopisto pyrkii kehittämään yhdeksi elinkeinoelämän ja maaseudun kehittämisen työkaluksi tarjoamalla täsmäkoulutusta yrityselämän tarpeisiin.

Paikalliskehittäminen. *Päätavoite: paikallislähtöinen kehittämistyö vahvistuu*

Muut tavoitteet: yhdistyksen omat luottamushenkilöt toimivat ”majakoina”, hyvät käytännöt siirtyvät alueelta toiselle, jäsenmäärä kasvaa

Toiminta: Paikallislähtöisen kehittämistyön vahvistamiseen tähdätään osana toimintarahalla tehtävää työtä: Yhdistyksellä on laaja, noin 50 henkilöä käsittävä luottamushenkilöjoukko, joka välittää alueen asukkaille tietoa Leader-toiminnasta. Vuoden 2019 aikana haettiin rahoitusta kolmanteen ”toimintarahahankkeeseen”.

Yhdistys on aktiivisesti mukana Itä-Suomen kalatalousryhmässä. Kalatalousryhmän toimii Leaderperiaatteiden mukaisesti elinkeinokalatalouden hyväksi Etelä- ja Pohjois-Karjalassa ja Etelä- ja Pohjois-Savossa. Kalatalousryhmän kehittämisstrategia ”Kiehtovat kalavedet 2014-2020” on saanut osarahoituksen Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR).

Virtauksia ja Valintoja 2014-2020 –strategian tavoitteiden mukaisesti yhdistys toteuttaa paikallislähtöistä kehittämistöimintaa myös Imatran kaupunkialueella. ”Ikioma Ihana Imatra” -hankkeen toteutusaika on 2016-2019.

Paikallislähtöisen kehittämistyön tuloksellisuuteen, jatkuvuuteen ja laajenemiseen vaikutetaan mm. edistämällä Leader-ryhmien laatutyötä valtakunnallisesti (vertaisauditointi tuo hyviä käytäntöjä esille), osallistamalla Suomen Kylät ry:n Leader-jaoston, Etelä-Karjalan liiton Koheesio 2021+ -työryhmän sekä Maaseutupolitiikan Neuvoston toimintaan.

Saapuneiden hankkeiden määrä painopisteittäin ja myönnetty rahoitus

Virtauksia ja Valintoja - Painopisteet	v. 2019 saapuneet hakemukset	v. 2019 myönnetty rahoitus	Rahoitetut hakemukset 2014-2019	Myönnetty 2014-2019
Ihmiset ja asuminen	1	29 698	17,33	500 608
+ alueiden väliset toimet	0	66 820	1	76 106
Ympäristö	0	25 616	3,33	139 745
+ alueiden väliset toimet	2	8 618	1	8 618
Yhteisöt	5	46 588	18,33	468 533
+ alueiden väliset toimet	0	0	1	32 000
Yritykset	9	26 986	18	475 103
Paikalliskehittäminen (toimintaraha)	1	290 050	3	791 903
Yhteensä	18	494 376	63	2 492 615

Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella ELYn kautta ELY-keskuksen kiintiöstä

Kaakkois-Suomen Leader-ryhmien ja ELY-keskuksen yhteinen **viestintähanke KaakonKantri** tiedottaa maaseutuohjelman mahdollisuuksista ja kertoo hyvistä hankkeista. KaakonKantri on nettisivut osoitteessa www.kaakonkantri.fi. Hanke on lisäksi aktiivinen sosiaalisessa mediassa. Maaseuturahaston osarahoittamaa hanketta hallinnoi Leader Länsi-Saimaa ry.

”SEIC 2nd generation - for improved sustainable livelihoods in countryside” -hankkeen tavoitteena on edistää alueen maaseutuyrittäjien ja maaseudulla toimivien yhdistysten toimintavalmiuksia ja toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä yli sukupolvirajojen sekä edistää verkostoitumista ja yhteistyötä toimijoiden kesken. Hankkeen keskeisimpiä toimintamuotoja ovat kohderyhmille suunnatut yhteistyötapaamiset, työpajat ja seminaarit, opintoretket sekä alueen mahdollisuuksia esille tuovan monipuolisen viestintämateriaalin tuottaminen kansainvälisellä yhteistyöllä. Hankkeeseen osallistuu Kaakkois-Suomen Leader-ryhmien lisäksi Viisari ry Keski-Suomesta, neljä Leader-ryhmää Virosta ja kaksi Latviasta. Hanketta hallinnoi Leader Sepra.

Toiminta rakennerahastojen ja meri- ja kalatalousrahaston rahoituksella

Ikioma Ihana Imatra – osarahoittajina mm. Euroopan Sosiaalirahasto (ESR) ja Imatran kaupunki

”Ikioma Ihana Imatra”-hanke sisälsi monta osaa: valmennus/aktivointiosan ja kuusi osahanketta. Hankkeen kokonaiskustannusarvio oli 172 500 euroa ja sen toteutusaika on 2016-30.6.2019.

Valmennusosassa järjestettiin säännöllisesti tilaisuuksia, joissa informoitiin hankkeen mahdollisuuksista ja joissa yhdistystoimijat tapasivat toisiaan. Potentiaaliset Ikioma Ihana Imatra -hanketta toteuttavat hankeajatukset jalostettiin kaikkiaan 12 osahankehakemukseksi, joista Imatra-ryhmä valitsi parhaat viisi muutoshakemuksiin ja toteutettaviksi. Lisäksi valmennusosassa tuettiin ja neuvottiin osahankkeitten toteuttajia hankkeen eri vaiheissa ja hoidettiin hankkeen hallinto.

Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry:n, Työn Vuoksi ry:n, Imatran Kusanku ry:n, Art Platform Norppa ry:n ja Imatran Palo-Veikot ry:n osahankkeissa keskiasteen opiskelijoita ohjattiin uusien harrastusten pariin, joukko pitkäaikaistyöttömiä tutustui arkistomateriaalia digitoidessaan kotiseutuunsa, tehtiin yhdessä nuorten kanssa selvitys sisäaktiviteettipuiston edellytyksistä, luotiin erityisesti maahanmuuttajataustaisista taide- ja kulttuurialan toimijoista Taidebulevardi-verkosto ja käynnistettiin eSport-kerhotoiminta Imatralla.

Imatra-ryhmän toiminta jatkuu osana Kärki-LEADERin toimintaa. Osahankkeessa ideoitu sähköinen harrastushakupalvelu on työn alla, digipajatoiminta jatkuu, sisäaktiviteettipuiston selvitykset ovat käynnissä, Taidebulevardi-verkosto on olemassa ja ryhtyy tiedottamaan tapahtumistaan Etelä-Karjalan uudessa tapahtumakalenterissa ja e-urheilutoiminta jatkuu Imatralla.

Itä-Suomen kalatalousryhmä – osarahoittajana Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR)

Itä-Suomen kalatalousryhmä toimii Etelä- ja Pohjois-Savon ja Etelä- ja Pohjois-Karjalan alueella ja sitä hallinnoi 10 muun alueella toimivan Leader-ryhmän puolesta eteläsavolainen Rajupusu Leader ry. Toiminnanjohtaja vaikuttaa ryhmän toimintaan aktivointihankkeen ohjausryhmän jäsenenä, Kalajaoston varapuheenjohtajana sekä Seurantakokouksen jäsenenä.

Kuluvan ohjelmakauden aikana Itä-Suomen kalatalousryhmä on puoltanut EMKR-avustuksen myöntämistä yhteensä 17 hankkeelle. Em. hankkeisiin on sidottu tukea noin 622 392,85 euroa.

Vuoden 2019 aikana kalatalousryhmä otti käyttöön uuden tukimuodon. Ammattikalastajia ja kalastusmatkailuyrittäjiä aktivoidaan nyt tarjoamalla heille ”Kalamassia” pieniin investointeihin.

Itä-Suomen kalatalousryhmä on onnistunut lisäksi hyödyntämään muitakin rahoituslähteitä alueensa elinkeinokalatalouden ja -kalastusmatkailun kehittämisessä.

Toiminta muulla rahoituksella

Yhdistyksen resurssit eivät ole riittäneet etsimään ja hyödyntämään muita rahoituslähteitä.

Esimerkkejä hyvistä raportointivuonna rahoitetuista hankkeista

Elinkeinokoulutus vapaan sivistystyön osaksi

Hankkeen tavoitteena on kehittää opiston toimintaa yhdeksi elinkeinoelämän ja maaseudun kehittämisen työkaluksi yhteistyössä yrittäjien, kuntapäätäjien, tutkintoja tarjoavien oppilaitosten, muiden sidosryhmien sekä työ- ja elinkeinoviranomaisten kanssa.

Perinteisesti ajatuskuvion mukaan kansalaisopiston vastuualueena on alueensa virkistys-, hyvinvointi- ja harrastetoiminta. Kuitenkin Rautjärven ja Parikkalan kuntien ennusteet väestökadon puolesta ovat hälyttävän korkeat ja alueelle tarvitaan kipeästi uutta elinkeinotoimintaa asukasmäärän säilyttämiseksi. Kansalaisopisto on ainoa aikuiskoulutusta tarjoava oppilaitos paikkakunnalla ja pystyisi toimimaan näin myös luontevasti kuntakehityksen työkaluna. Tutkintoon johtavaa koulutustahan ei opisto voi suoranaisesti tarjota mutta täydentävä ja ohjaava ammatillinen koulutus olisi mahdollista.

Matkailuelinkeinotoiminta on yksi opiston vaikutuspiirin realistinen kehittämiskohde. Vaikka Simpelejärven seudun puitteet luontomatkailua silmälläpitäen ovat erinomaiset, alueella on lähes täysin tuotteistamatta ja hyödyntämättä mahdollisuudet tarjota ohjattuja luontoelämyksiä matkailijoille, tai edes asukkaille. Erityisen ajankohtaiseksi asian tekee päätös Kolmikannan raja-aseman statuksesta kansainväliseksi toimipisteeksi 2024 mennessä.

- Kansalaisopisto osallistuu siis uudella tavalla alueen elinkeinoelämän kehittämiseen! Onnistuessaan hanke on esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä myös muille vastaaville oppilaitoksille.

Tarkkolan koulu

Vuonna 1913 valmistuneen Tarkkolan entisen kyläkoulun toiminta kouluna loppui vuonna 1999. Siitä lähtien kiinteistö on toiminut kunnan ylläpitämänä kylätalona, kunnes Tarkkolan Seudun Kylät ry osti sen 15.4.2019 Ruokolahden kunnalta jatkaakseen sen toimintaa kylätalona. Hankkeessa uudistetaan päärakennuksen lämmitysjärjestelmä. Uudistaminen edellyttää kiinteistön rakenteiden muuttamista lämmön kierron kannalta taloudelliseksi ja samalla uusitaan kiinteistön ulko-ovet, kunnostetaan ulkoverhous tarvittavilta osin ja kunnostetaan sisäpuolen seinäpinnat, lattiat ja saniteettitilat. Paikoitusalue ja pihasauna kunnostetaan ja rakennetaan saunan yhteyteen patio ja grillipaikka sekä jätekatos ja puuvarasto. Lisäksi rakennetaan kulkuyhteys kiinteistöön kuuluvalta urheilukentältä/jääkaukalolta kylätalon pihalle.

Hankkeen tavoitteet

1. Viihtyisä, toimiva ja edullisesti ylläpidettävä Tarkkolan kylätalo, jossa on monenlaisia toimintamahdollisuuksia.
2. Tarkkolan kylätalolla tapahtuu paljon ja usein. Kylätalo vetää puoleensa kylien vakinaisia asukkaita, että kesäasukkaita sekä yhdistyksiä ja yhteisöjä järjestämään tapahtumia ja säännöllistäkin toimintaa.
3. Kunnostettu kylätalo ja sen pihapiiri ovat ilo silmälle maalaismaisemassa.

- Talkooväsymystä torjutaan hyvillä talkoojärjestelyillä (hyvä ilmapiiri ja tiedottaminen, tarjoilut talkoissa ja yhteiset juhlat hankkeen edetessä, sopivan kokoiset talkookokonaisuudet).
- Hyvässä kunnossa oleville, monipuoliseen toimintaan soveltuvilla tiloilla on kysyntää. Kunnostushanke on myös kulttuuriperinnön vaalimista.
- Korjataan vanhaa, eikä rakenneta uutta. Öljylämmitys jää pois ja jätehuolto tulee kuntoon.

Kuvaus teemahankkeista

Joulukuussa 2019 hallitus päätti hakea rahoitusta kahteen teemahankkeeseen. Teemahankkeessa "Toimintatonnit" rahoitetaan pieniä investointihankkeita, joilla monipuolistetaan harrastusmahdollisuuksia. "Yhdistys työllistää" -teemahankkeessa kannustetaan yhdistyksiä työllistämistöimiin. Hankkeen tuella yhdistykset voivat palkata nuoren (16-20 -vuotiaan) kahdeksi viikoksi töihin. Hyöty on molemminpuolinen – nuori tutustuu käytännön työn kautta järjestötoimintaan ja yhdistys saa kokemusta työllistämisestä! Maksatus yritetään saada hoidettua yksinkertaisesti, sillä molemmissa teemahankkeissa kustannusmallina on kertakorvaus.

[Leader-ryhmän rahoittamien hankkeiden yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin ja koordinaatiohankkeisiin.](#)

Ei mainittavaa yhteyttä.

1.2. Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Ihmiset ja asuminen – Kv-selvittelyä! (14 hanketta päättynyt)

Karelia AMK:n hallinnoimassa "Esiselvitys itärajan Leader-ryhmien ENI CBC-ohjelmien mahdollisuuksista" hankkeessa selvitettiin nimensä mukaisesti itärajalla toimivien Leader-ryhmien mahdollisuuksia ja tarvetta hyödyntää ENI CBC-ohjelmia.

Kotiseututietoisuus lisääntyy!

Uukuniemen pitäjän Kummun kylälle siirrettiin Pohjois-Savosta tsasouna, joka toimii nyt kyläläisten ekumeenisena hiljentymispaikkana. Papinniemeen kunnostettiin 1,5 km:n pituinen, suojeltua muinaisjäännösalueetta kiertävä polku ja pystytettiin infotauluja, jotka kertovat autoituneesta ortodoksikylästä. Ruokolahti-seura toi ulkomuseoalueella paikallishistoriaa eläväksi ja Rautjärvellä kunta ryhtyi tekemään kuntalaisten kanssa uudenlaista yhteistyötä. Tapahtumatuotantoa ja alueen markkinointia hoidetaan nyt koko yhteisön voimin. Rautjärvellä perehdyttiin alueen sotahistoriaan: sotahistoriallisia kohteita kartoitettiin, kunnostettiin ja ennallistettiin ja niistä laadittiin tietopaketteja. Lisäksi hoidettiin opastus kuntoon.

Luontovisa on alueen peruskoululaisille suunnattu lintujen ja kasvien tunnustuskisa, josta on tullut vuosittainen tapahtuma.

Kemppilän Myllykoski on Ruokolahden pohjoisosassa sijaitseva putouskoski, jonka lähistöön on nyt rakennettu kota, laavu ja huoltorakennus. Imatralla Lietteenrannan ja Rautionkylän välille raivattiin ulkoilu- ja luontoreitti, kunnostettiin uimarantaa ja rakennettiin lintutorni.

Turvallisuus lisääntyy!

Kaukana lähimmästä ensihoitopisteestä sijaitseville kylille hankittiin defibrillaattoreita ja koulutettiin niiden käyttäjiä.

Palvelut paranevat!

Terve Elämä -hankkeessa tuotettiin hyvinvointineuvontapalveluita Imatran seutukunnan asukkaille ja koulutettiin uusia osaajia. Hanke yhdisti eri toimijoita ja vapautti siten resursseja laadun parantamiseen.

Ympäristö – Ympäristön tila paranee! (1 päättynyt hanke)

Rautjärven riistanhoitoyhdistys rakensi hirviradalle pohjavesien suojausrakenteet ja melunvaimennusrakenteet.

Yhteisöt – Harrastusolosuhteet ja -mahdollisuudet paranevat! (12 hanketta päättynyt)

Nuorten tietokonepelitapahtumia järjestävä Skynett ry hankki tapahtumissa tarvittavaa kalustoa ja Parikkalan teatteriyhdistys viimeisteli kesäteatterialueen kattamalla myös näyttämön. Kinnarsalmeen rakennettiin alueelta puuttunut veneenlaskupaikka ja Saimaan Karting ry hankki nuorille kaksi uutta, ympäristöystävällisempää Karting-autoa. Simpeleen Hahlo ry hankki elektronisia taululaitteita, jotta se voisi tarjota harrastajille nykyaikaiset harjoitusolosuhteet ja Järvenpään metsästisyhdistys rakensi kodan ja huoltorakennuksen kylän harrastusmahdollisuuksien monipuolistamiseksi.

Miettilän Nuorisoseura rakensi pesäpallokentän ja kunnosti piharakennuksen vaatteenvaihtotilaksi ja välinevarastoksi. Nuorisoseurantaloon alue tarjoaa nyt kyläläisille hyvät liikuntamahdollisuudet ja mahdollistaa paremmin myös ulkotapahtumien järjestämisen. Imatran palveluskoirayhdistys siisti vanhan ränsistyneen huoltoasema-alueen rakentamalla alueelle koiraharrastuskentän.

Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry:n Matalan kynnyksen liikuntakerhossa kehitettiin toimintamalli, jossa lapset ja nuoret pääsevät kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja yhdellä kausimaksulla. Imatran Pallo-Veikkojen toiminta nousi uudelle tasolle, kun seuraan saatiin "Läpilyönti" -hankkeen myötävaikutuksella uusia harrasteryhmiä ja kaikkiaan kolme vakinaista työntekijää! SK Vuoksi ry paransi koulujen luontoliikuntamahdollisuuksia laatimalla suunnistuskarttoja erilaisiin tarpeisiin.

Vauhtia rattaisiin -teemahankkeen alahankkeissa Enson Partiosiskot hankkivat puolijoukkueteltan, Miettälän nuorisoseura pöytä-penkkiryhmän uimarannalle, Ruokolahden Erätoverit klapikoneen ja kompostoivat käymäläsäiliöt, Wuoksen Agility Urheilijat agility-esteitä ja Rautjärven seudun hevosurheilijat hevosharrastusvälineitä. Lisäksi Oronmyllyssätiö rakensi lasten leikkipaikan Oronmyllylle.

Yritykset – Työllisyyttä ja palveluja! (10 hanketta päättynyt)

31.12.2019 mennessä on päättynyt seitsemän yrityksen investointihanketta: Vuormet Oy rakensi uuden konepajarakennuksen Parikkalan Särkisalmelle ja Natusen leipomo uuden leipomorakennuksen Imatralle. Särkisalmen Rengas Putkinen Oy lisäsi palvelutarjontaa rakentamalla toimitiloihinsa suurikokoisten autojen pesuhallin ja liikunta- ja hyvinvointikeskus Voima Oy / The Voima monipuolista palvelujaan hankkimalla uusia liikuntavälineitä. Aseman puoti tarjoaa lähikauppapalveluja Rautjärven Asemansseudulle ja Kuutostien varrella sijaitseva komea hotelli-ravintola Kägöne herätettiin uudelleen toimintaan. Parikkalan palvelutarjonta lisääntyi kesällä 2019, kun uusi yritys Jalkaterapia Kinetik käynnisti toimintansa. Työllisyysvaikutusten lisäksi em. hankkeet ovat parantaneet alueen palvelutarjontaa.

Kouluttautumista, yrittäjien verkostoitumista ja yhteistyötä!

Vuodenvaihteessa päättyi kaksi yritysryhmähanketta. Toisessa hankkeessa joukko ruokolahtelaisia yrittäjiä opiskeli englantia ja toisessa parikkalalaiset yrittäjät syventyivät digitalisaatioon ja markkinointiin. Molemmissa hankkeissa tapahtui sivutuotteena yrittäjien verkostoitumista. Yritysryhmähankkeessa ”Operaatio Helsinki” lanseerattiin eteläkarjalaisia leipomotuotteita pääkaupunkiseudun kauppojen hyllyille ja selvitettiin kustannustehokas logistiikka maakunnastamme pääkaupunkiseudulle.

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

Toimenpiteet strategian toteutumisen edistämiseksi

Alueen asukkaiden aktivointiin ei raportointivuonna ollut kovin paljon resursseja. Vuoden aikana järjestimme kuitenkin ”Kylätoiminta 2020-luvulle” -tilaisuuden, Kaakkois-Suomen Leader-ryhmien tulevaisuustyöpajan, Kaikille avoimet talkoot Intsilässä. Valokuituun ja Lähiruokaan liittyvät keskustelutilaisuudet sekä tilaisuuksia kouluilla. Lisäksi osallistuimme Keltaiset Kehykset -hankkeen puitteissa useisiin yleisötilaisuuksiin.

Omat hankkeet:

- * Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry:n toimintaraha
- * Kyläenergiaa
- * Teemahanke ”Toimintatonnit”
- * Teemahanke ”Yhdistys työllistää”
- * Keltaiset kehykset Vihreällä vyöhykkeellä – Living on the Edge, Yellow frames on Finnish Green Belt 2018-2020 – kehittämis- ja investointihankkeet
- * SEIC 2nd generation - for improved sustainable livelihoods in countryside
- * Ikioma Ihana Imatra (ESR-osarahoitus)

Onnistumiset ja parannettavaa

Onnistumisia:

→ Rekrytointi onnistui yli odotusten. Rita Walleniuksen vetämä prosessi toi hakijoista esiin eri puolia ja henkilövalinnat oli lopulta helppo tehdä.

Parannettavaa:

→ Yhteistyö ELY-keskuksen uuden Leader-hankkeitten käsittelijän kanssa ei käynnistynyt myönteisissä merkeissä.

Uusia avauksia

Vuoden 2019 aikana olimme erityisen aktiivisia liittyen alueen tietoliikenneyhteyksiin. Tavoitteena on herätellä alueen toimijoita hakemaan rahoitusta valokuituhankkeisiin. Toinen huomion kohde oli lähiruoka. Miten kuntien keskuskeittiön voisivat hyödyntää enemmän lähellä tuotettuja elintarvikkeita? Keskustelu jatkuu vuonna 2020.

Kehittämiskoordinaattorin myötä yhdistyksen viestintään saatiin tuore ote. Sosiaalinen media on aktiivisessa käytössä ja yhteydenpito nuorisoon vilkastui.

Uudistumista ja oppimista

Vuoden 2019 aikana pohjustimme kansainvälistymistä. Keltaiset Kehykset -hankkeen lisäksi uusi SEIC2-hanke vie eteläkarjalaisia Viroon ja Latviaan ja päinvastoin. Lisäksi liityimme yhteistyökumppaniksi italialaisen Leader-ryhmän Garda Valsabbia:n hallinnoimaan hankkeeseen JOIN – Job, Innovation and Networking in Rural Areas. Vuoden aikana myös opiskeltiin. Toiminnanjohtaja osallistui mm. ”Verkoston johtaminen” -koulutukseen tammikuussa 2019 ja osallistui kyläverkkotilaisuuksiin.

Eniten oppimista tapahtui kuitenkin arkityössä Leader-toimistossa. Toiminnanjohtaja työskenteli alkuvuoden yksin, toukokuusta lähtien hänen apunaan oli kesätyöntekijä, joka pian kesätyön päätyttyä kutsuttiin takaisin töihin osa-aikaiseksi hanketyöntekijäksi. Leader-toiminta on niin moniulotteista, että yhden henkilön on lähes mahdotonta selviytyä yksin kaikista tehtävistä. Onneksi ei tarvinnutkaan, sillä saimme apua Leader Länsi-Saimaalta ja Keski-Karjalan Jetinalta! Toiminnanjohtaja sai vuoden aikana kokea käytännössä, että työhön tarvitaan ehdottomasti vähintään kaksi henkilöä. Ja toiminta tulee myös resursoida sen mukaisesti.

Laatutyötä!

Toiminnanjohtaja osallistuu valtakunnallisesti laatutyön edistämiseen ja on ”laatutyönyrkin” jäsen.

Vertaisauditointia teimme viimeksi Piällysmies ry:n kanssa v. 2018. Seuraava tapaaminen oli suunniteltu keväälle 2020.

Kumppanuuskeskustelu ELY-keskuksen kanssa pidettiin 13.2.2019 ja Ruokavirasto teki ohjauskäyntinsä 27.11.2019

Vuoden 2019 aikana teimme joka toinen vuosi toistuvan Leaderin tunnettavuus selvityksen ovensuukyselynä ja teetimme hankkeitten vaikuttavuusarvioinnin.

Yhdistyksen toimintakäsikirja jatkuvan parantamisen menetelmineen on käytössä (kts. sivu 1, kohta Analyysiä toteumatilanteesta).

3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Kuvaus Leader-ryhmän osallistumisesta alueen kehittämiseen ja yhteistyöverkostoihin

Maakunnallisessa Y-tiimissä on edustettuina mm. yrittäjäjärjestö, kehitysyhtiöt, Metsäkeskus, ProAgria, MTK, Leader-ryhmät ja ELY-keskus. Se on kokoontunut kerran kuussa jo vuosia ja sen anti on ollut lähinnä tiedotuksellinen. Ryhmässä on paljon asiantuntemusta, jota kannattaisi hyödyntää enemmän! Keväällä 2019 järjestettiin Kärki-LEADERin aloitteesta aamupäivä, jossa oli tarkoitus pureutua tarkemmin yritysrahoituksen haasteisiin. Jatkoa ei ole sovittu, mutta sille on tarvetta. **Merkitys: tiedotuksellinen**

Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry kuuluu Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy:n asiantuntijaverkoston. Kehy järjestää aika ajoin verkoston jäsenille tapaamisia. **Merkitys: toistemme tunteminen**

Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja Leader-ryhmät muodostavat yhteistä ymmärrystä ”Yhes” – työryhmässä, joka kokoontuu kahden-kolmen kuukauden välein ELY-keskuksen kutsusta. Ryhmässä käydään läpi ajankohtaisten asioiden lisäksi osallistujilta koottuja kysymyksiä ja muita keskusteluun nostettuja aiheita. **Merkitys: yhteistyön sujuvoittaminen**

Toiminnanjohtaja on Etelä-Karjalan MYR:n maaseutujaoston jäsen **Merkitys: tiedotuksellinen**

ja Etelä-Karjalan Liiton Koheesio 2021+ -työryhmän jäsen. **Merkitys: aluekehittämiskeskustelua!**

Vuosi 2019 oli Kärki-LEADERille poikkeuksellinen niukan henkilöstöressurssin vuoksi. Yhteistyöverkoston tilaisuuksiin pystyimme osallistumaan vain tarkasti valikoiden. Sidosryhmät tuntevat ja tunnistavat Leader-ryhmien merkityksen ja meitä kutsutaan jo kiitettävästi mukaan erilaisiin ryhmiin. Yhteistyön tulisi kuitenkin olla syvällisempää, jotta kehittämistoimet saataisiin tukemaan toisiaan.

Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo alueensa kehittäjänä

Leader tukee yhdistyksiä ja pieniä yrityksiä, kun muiden tuki vähenee. Se kannustaa oma-aloitteiseen toimintaan ja tekee mahdolliseksi toteuttaa pieniäkin alueen elinolosuhteita parantavia hankkeita, jotka eivät muuten toteutuisi lainkaan, ei toteutuisi alkuperäisessä laajuudessaan tai ei hyödyttäisi sosiaalisesti ja yhteisöllisesti samalla tavalla. Tämä on erittäin tärkeää juuri maaseudulla ja harvaan asutuilla, ikärakenteellisesti ongelmallisilla alueilla, joilla ihmisten aktiivisuus tarvitsee lisäkannustimia ja ”syttykeitä”.

Leader on ainutlaatuinen alueen kehittäjä, johon voivat vaikuttaa alueella asuvat ihmiset mm. hallitustyöskentelyn kautta, sektoriryhmätoiminnan kautta (aito halu, tietämys ja osallisuus) ja itse hakijoina ja toteuttajina. Uudenlaisten ideoiden ja hankkeiden syntyminen luo uusia palveluita ja positiivista virettä alueelle.

Leaderin kautta hankerahoituksen alueellinen kohdentuminen on täsmällisempää kuin muilla rahoittajilla ja toiminnassa hyödynnetään vahvaa paikallistuntemusta.

Hankerahoitus on kaikkien ulottuvilla. Leader kannustaa yhteistyöhön ja yrittäjyyteen, Leader-työ on ihmisen kokoista vaikuttamistyötä ja sillä saadaan konkreettisia tuloksia aikaiseksi.

4. Tavoitteet seuraavalle vuodelle

Keskeiset tavoitteet ja painopisteet vuonna 2020

Yhdistyksen henkilöstötilanne on nyt hyvä! Uusi hanketyön koordinaattori aloitti työnsä joulukuussa 2019 ja keväällä 2019 ”hätiin” tullut opiskelija onnistui järjestämään opintonsa niin, että voi nyt jatkaa osa-aikaisena kehittämistyön koordinaattorina. Toimintasuunnitelmassa 2020 vuoden teemaksi on nimetty ”sisäinen uudistuminen”.

”**Kyläenergiaa**” -hankkeessa jalkaudumme kyliin keskustelemaan laajasti aiheesta paikallistalouden vahvistaminen ja ”**Keltaiset kehukset**” -hankkeissa nostamme esiin alueen vähemmän tunnettuja luonto- ja kulttuurikohteita. Keväällä 2020 haemme alahankkeita **kahteen teemahankkeeseen**, joissa rahoitetaan harrastustoimintaa monipuolistavia investointeja ja työllistetään nuoria. **Nopeiden ja toimivien tietoliikenneyhteyksien** saaminen koko alueelle on suuri haaste. Jatkamme aihepiirin esillä pitämistä ja välitämme ajankohtaista tietoa alueen toimijoille.

Vuonna 2020 on kaksi tärkeää tehtävää: järjellä oleva **rahoitus on sidottava hyviin hankkeisiin** (kohdistamme aktivointia erityisesti Imatran maaseutualueelle ja painopistettä ”Ympäristö” edistäviin toimiin) ja **valmistaudumme tulevaan ohjelmakauteen**.

Toimintaympäristön muutos

Päätökset Parikkalaan tulevasta kansainvälisestä rajanylityspaikasta ja Rautjärvellä sijaitsevan Hiitolanjoen patojen purkamisesta tuovat alueen kehittämislle uudenlaisia mahdollisuuksia. Digitalisaatio etenee nopeasti ja tulee muuttamaan toimintatapoja kaikkialla. Tietoliikenneyhteydet on viimeistään nyt saatava kuntoon myös Imatran seutukunnalla!

Lähikuukausien toimintaan vaikuttaa kuitenkin eniten koronaepidemia kaikkine rajoituksineen.

5. Yhdistys ja sen resurssit

Yhdistys on perustettu vuonna 1996. Yhdistyksellä oli 31.12.2019 jäseninä 144 henkilöjäsentä, 28 yritys/yhteisöjäsentä ja neljä kuntajäsentä. Jäseniä oli siis yhteensä 174, joista jäsenmaksun maksaneita oli 146. Yhdistyksen palkkalisioilla oli vuoden 2019 lopussa kolme vakinaista työntekijä: toiminnanjohtaja Riitta Bagge, hanketyön koordinaattori Noora Harju ja kehittämistyön koordinaattori Riina Nokelainen.

Hallituksen kokoonpano noudattaa kolmikantaperiaatetta ja se edustaa tasapuolisesti koko toimialuetta. Hallitus kokoontui vuoden 2019 aikana kuusi kertaa ja piti yhden sähköpostikokouksen. Johtoryhmän kokouksia pidettiin neljä ja sektoriryhmät kokoontuivat vuoden aikana yhteensä kahdeksan kertaa.

Leader-hankkeille yhdistyksen kautta kanavoituva kuntaraha laskutetaan kunnilta kerran vuodessa. Kuntarahaennakolla hoidetaan myös yhdistyksen välirahoitus.

Yhdistyksen oma pääoma oli 31.12.2019 28247,10 euroa. Lisäksi yhdistyksellä on käytettävissä koko toimialuetta hyödyttäviin hankkeisiin ylimääräistä kuntarahaa 63929,02 euroa. Vuoden 2019 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 284,85 euroa.

Hallitus ja kokoukset 2019

tausta	hallituksen varsinaiset jäsenet	29.1.2019	14.3.2019	28.5.2019	28.8.2019 spostikok 9.9.-15.9.	13.11.2019	12.12.2019	tausta	henkilökohtaiset varajäsenet	29.1.2019	14.3.2019	28.5.2019	28.8.2019 spostikok 9.9.-15.9.	13.11.2019	12.12.2019
A	Antti Kanerva, pj.	1	1	1	1	1	1	A	Ulla Eerikäinen	-					
A	Sari Raijas	-	1	-	-	1	-	A	Olli Tiilikainen	-					
A	Maija-Liisa Hallikainen	1	1	1	1	1	1	A	Timo Hinkkanen						
A	Taina Heinonen	1		1	1	1	1	A	Anu Repo	1		-			
Y	Rita Wallenius	-	1	-	1	1	-	Y	Matti Kohonen	1		1			
Y	Riikka Mehiläinen	-		-		1	1	Y	Juho Idman		1	-	-	1	
Y	Jenni Brown	-		-			-	Y	Mikko Tolvanen						
Y	Mikko Europaeus	-		-	-	1	1	Y	Terhi Torikka	1	1	1	-		1
J	Veikko Lankinen	1	1	1	1		1	J	Timo Härkönen	-		-			-
J	Irja Liimatainen	1	1	1	1	1	1	J	Kristiina Helminen	-					
J	Minna Rasimus	-		-	-	1	-	J	Teemu Europaeus	-		-			-
J	Taina Tolkki	-		-	-		1	J	Antti Paajanen	1					

7 kokousta: 56 osallistujaa. Osallistumisprosentti 66,7 %. Keskimäärin 8,0 osallistujaa / kokous (v. 2018: 9,82)

6. Vaikuttaminen ja edunvalvonta

Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry:llä on edustaja MYR:n maaseutujaostossa ja Suomen Kylät ry:n Leader-jaostossa sekä Leader-ryhmien ”laatutyönyrkissä”. Lisäksi toiminnanjohtaja edustaa Suomen Leader-ryhmiä Maaseutupolitiikan Neuvostossa.

Kaikki Suomen 54 Leader-ryhmää muodostavat Suomen Kylät ry:n jäseninä valtakunnallisen vapaaehtoisen verkoston. Leader-ryhmien toiminnanjohtajista koostuva Suomen Kylätoiminta ry:n Leader-jaosto tekee työtä Leader-toimintatavan kehittämiseksi mm. antamalla lausuntoja ja puuttamalla epäkohtiin. Jaoston sihteerinä toimii Leader-ryhmien yhteinen Leader-asiamies.